TRANSPARENCY MALDIVES
A Coalition for Integrity

ސަފްޙާ

އަދަދު : 7 2017/04

ވޯޓުގަތުމާއި އިންތިޚާބުތަކުގެ އިތުބާރު

2008 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން މިހާތަނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބާއްވާފައިވާ ގައުމީ ފެންވަރުގެ އިންތިޚާބުތަކަކީ ޖުމުލަގޮތެއްގައި މިނިވަން އިންސާފުވެރި އިންތިޚާބުތަކެއްކަމުގައި، އެ އިންތިޚާބުތައް އޮބްޒާވުކުރި ގައުމީ އަދި ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޖަމާޢަތްތަކުން ވަނީ ފާހަގަކޮށްފައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިއިންތިޚާބުތަކުގައި ޝޫރުވާކަންތައްތަކެއް ރިޝްވަތުކަންކޮށް ފަރާތްތަކުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ކޮމިޝަނުން ދަރުމަވަންތަ ކަމުގެ ވަސީލަތްތަކުން ބޭނުންކުރުމާއި، މިޖެހުގެ މިނިވަންކަމާއިމެދު ސުވާލުއުފެދޭ މިއީ ބައްޔަކަށްވެފައެވެ. މިގޮތުން ހައްސާސް ގޮތްތަކުގައި ވަނީ އޭގެ ސުވާލު އުފެދިފައެވެ، އަދި މިފަދަ ބަޔާންތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިންތިޚާބުތަކާގުޅޭ ވޯޓުގަތުމުގެ މައްސަލަތައް އަދި މިފަދަ ބަޔާންތަކުން އިންތިޚާބުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރަށް ކުރާ އަސަރުތަކުގެ މައްޗަށެވެ.

ޖީއޯގްރަފީގެ އުސޫލުތަކުގެ މައްޗަށް، ރައްޔިތުންނަށް ވޯޓުދޭން ގެންދާ ނިސްބަތުގެ ފުރިހަމަ އިޤްތިޞާދީ އުޞޫލުތަކުގެ އަސާސްތަކެވެ. އެހެންކަމުން ބޮޑުގެ އެއްވެސް ނުފޫޒެއް އެފެންނަންނުވާނެއެވެ. ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން (މިސާލަކަށް ކެނޑިޑޭޓުން ނުވަތަ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން) ރައްޔިތުންގެ ވޯޓުގަތުމަށް ފައިސާ ނުވަތަ ހަދިޔާ ހުށަހެޅުމަކީ މިފަންނަރު އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރަށް ނުފޫޒު ފޯރުވުމެވެ. މިސަބަބުން އިންތިޚާބުގެ އިންސާފުވެރިކަމަށް އަސަރުކުރާނެއެވެ. އަދި ޖީއޯގްރަފީއާއި އަސާސީ ގެއްލުންދެއެވެ. މިގޮތުން ރައްޔިތުންނަށް ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ މަންދޫބުން ހޮވުމުގައި ފުރިހަމަ ފަށަލަ ވަރުގައިތަކުގެ

މައްޗަށް ބިނާވާންޖެހޭ ގޮތުގެ. މިސާލަކަށް ރައްޔިތުންގެ ކަމުން ސާފުވަނީ މަސްދަރާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ގެރެއިގެ ހޮވާ ދެވަނަ ދައުރެއް ހޮވޭނެކަމާއި ފުރިހަމަ މެނޭޖްކުރާއި، ކޮންމެ ދައުރެއްގެ ތެރޭގައި އަދި ކޮންމެ ކަމެއްގެ ކުރިން ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ބަދަލުގައި ކުރިއަށްދިޔަ ވަޒީފާ އަދި ފަހަރުމަތިން ގަޔާވާތީ ދުވަސްވަރުގެ ފަޅުވެރިންގެ ބަހައްޓައިގެން ހޯދަމުންދާ ގޮތުން ތަރައްޤީގެ ކަމަކަށެވެ. މިގޮތުން ފައިސާއާއި ދުވަސްވަރުގެ ނަތީޖާކަމުގައި ބަލަގަނޑު، ރައްޔިތުންގެ ބޭނުން ހިނދުމުގެ ދެއެވެ.

2015 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަދާފައިވާ ދިރާސާއަކުން[1] ދެއްކޭގޮތުގައި ކޮންމެ ތިންމީހުންގެ ތެރެއިން އެކަކަށްވުރެ ވޯޓު ހޯދުމަށް ފައިސާ ނުވަތަ ހަދިޔާ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ނުވަތަ އެފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާނެކަން ފާހަގަވެއެވެ. މިކަންކަމާއިގުޅިގެން ގައުމީ ފެންވަރުގެ އިންތިޚާބުތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން ހައިރާންކުރުވަނީ ދިނަށެވެ. މިއާދައިކަ ކަމަކަށެވެ؟ ވޯޓުގަތުން ކަންކާމުގައި ދިވެހިރައްޔިތުން ވިރަނީހެއްޔެވެ؟ ކަންކުރަނީ ގޮތެކެވެ؟ ކަންކަންދިޔަރަނަގޮތެއް އިންތިޚާބުގައި އިތުބާރު ގެއްލެއްޔެވެ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮންނަ ފަދަ ތަޖުރިބާސަންޖީދާ (ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން ބަސްބުނަން މަންދޫބުން އެއްވަންކަމާ) ޖީއޯގްރަފީއާއި، ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި ކަންތަ

http://acc.gov.mv/en/wp-content/uploads/2016/08/IFES-Money-Elections-in-Maldives-_2014.pdf [1]

ކަމެއް ނިންމުމުގައި ސީދާގޮތުން ރައްޔިތުން ބައިވެރިއެއް ނުވެއެވެ. އޭގެބަދަލުގައި އެފަދަ ކަންކަން ނިންމަނީ ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރާ އެމަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމަށް އައްޔަންކުރާ މަންދޫބުންނެވެ. ވޯޓު ގަތުމުގެ ސަޤާފަތެއްގެ ތެރެއިން، ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުން ބަދަލުވެގެންދަނީ ފައިސާވެރިންގެ މަންދޫބުންނަށް.

މިފަދަ [illegible] ސަބަބުން ސިޔާސީކަންކަމުގައި ރައްޔިތުން ފޫހިވެ، ވޯޓާމެދު ރައްޔިތުންގެ އިހުތިމާމު ކުޑަވެ، އެކަމުން އެކަހެރިވެގެންފިނަމަ، އެއްވެސް އުސޫލަކާނުލާ ފައިސާވެރިންނަށް

ސިޔާސީ މަސްރަހު ހިސާރުކޮށްލުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިދެއެވެ. [illegible] ރައްޔިތުން ނިކުމެ އިންތިޚާބުތަކުގައި ރަގަޅުގޮތުގައި ވޯޓުލުމާއި، އިންސާފުވެރިކަމާއި މަސްއޫލިއްޔަތު ފުރިހަމަކުރުމާއި އަދާކުރަނިވި ފެންވަރު މަންދޫބުން ހޮވައި، ފައިސާވެރިންގެ ނުފޫޒު ކުޑަކުރަންޖެހެއެވެ. އަދި ރައްޔިތުން ބޭނުންވަނީ އިންސާފުވެރި މިނިވަން އިންތިޚާބުތަކެއް ހޯދުމަށް ދައުލަތަށްވެސް ވާޖިބުވެއެވެ. ހަމައެއާއެކު، އައްޔަންކުރާ މަންދޫބުންނަކީ ވެސް ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް އިޖާބަދޭ ބައެއްގެ ބަދަލުގައި، ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް އިޖާބަދޭ ބަޔަކަށްވާން ރައްޔިތުން ބޭނުންވާކަންވެސް ދަންނަވަމުންދެއެވެ.